

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

Tyvstartet valgkamp trak tre vigtige pointer op

politisk analyse

Henrik Hoffmann-Hansen
Politisk redaktør

hoffmann@k.dk

Tv-debatten mellem de tre statsministerkandidater var prologen til en hård valgkamp om de afgørende mandater, der kan sikre magten, selvom prisen bliver høj

VALGET ER IKKE UDSKREVET, men valgkampen er tyvstartet. Søndag aften blev de tre statsministerkandidater fra Socialdemokratiet, Venstre og de Konservative – Mette Frederiksen, Jakob Ellemann-Jensen og Søren Pape Poulsen – sat stævne af DR til en timelang politisk debat om blandt andet økonomi, velfærd, sundhed og klima.

Den blev til tider skarp, og i hvert fald tre pointer stod tilbage, som kan påvirke resten af valgkampen og den politiske udvikling efter valget.

Den danske model er sat på spil

Skal offentligt ansatte have mere i løn? Spørgsmålet er aktualiseret af, at det offentlige mangler arbejdskraft, især på sundhedsområdet. Statsminister Mette Frederiksen (S) åbnede for, at man politisk bliver nødt til at se på løn- og arbejdsvilkårene på landets sygehuse, som hun også tidligere har antydnet i et interview med Morgenavisen Jyllands-Posten.

Men hvem skal have mere? Og hvor meget? Perspektivet i den debat rækker meget længere end til valget. Det handler grundlæggende om "den danske model", hvor lønninger fastsættes på det private arbejdsmarked uden politisk indblanding.

Siden 1980'ernes store trepartsaftaler på arbejdsmarkedet har det været en grundregel, at det offentlige ikke må være lønførende, men heller ikke må sakke langt bagud i forhold til det private. Det private arbejdsmarked afgjorde, hvad der var råd til på det offentlige.

Med statsministerens kvarte løfte til de offentligt ansatte risikerer den model at bryde sammen. Det advarer i hvert fald tidligere næstformand i LO, Tine Auvig-Huggenberger, om i et debatindlæg på Altinet.dk. Ifølge hende er løfter om milde gaver i valgkampen gift for næste års overenskomstforhandlinger, der bliver svære nok på grund af den høje inflation. Statsministerens udspil giver store frustrationer, både i lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, men foreløbig holdes de inden døre, fremgår det.

Det var nu ikke kun Mette Frederiksen, der havde milde gaver med til vælgerne. Jakob Ellemann-Jensen foreslog, at elafgifterne i et halvt år skulle sænkes til EU's minimumstarif. Det vil formentlig koste staten omkring 3,5 milliarder kroner, og pengene skal skaffes dels ved at sætte tilskud til grønne energikilder på pause, dels ved at spare på offentlige anlægsinvesteringer for to milliarder kroner, som også regeringen

har foreslået. Også De Konservative vil lempe elafgifterne, og Mette Frederiksen erklærede sig åben for at se på forslaget.

De borgerlige holder åben basar

Politisk afviger denne valgkamp fra tidligere ved, at en række partier ikke på forhånd vil fortælle, hvem de foretrækker som statsminister. Det gælder især på den borgerlige side, hvor hverken Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne eller Kristendemokraterne vil ud med, om de foretrækker Jakob Ellemann-Jensen eller Søren Pape Poulsen. Moderaterne kalder sig ikke et borgerligt parti og har nærmest skrevet i sin fundats, at partiet ikke vil pege på en kandidat inden valget.

Dermed bliver resten af valgkampen en åben basar, hvor de to statsministerkandidater er til salg, men prisen for de mulige støttepartier til en borgerlig regering afgøres først efter valget.

De Radikale har stukket piben ind

De Radikale har især efter Mette Frederiksens minipressemøde den 1. juli kritiseret hende hårdt for magtarrøge og stillet det ultimative krav om et valg in-

den Folketingets åbning den 4. oktober. Ikke meget tyder på, at det kan nås, men De Radikale vil i praksis affinde sig med, at valget udskrives ved åbningen eller ved åbningsdebatten to dage senere.

Den radikale partileder, Sofie Carsten Nielsen, gjorde det også klart i sin kommentar til debatten, at hendes parti fortsat støtter Mette Frederiksen, fordi hun er den eneste af de tre, der stadig holder døren åben for den teoretiske mulighed for en regering ind over midten. Reelt har den radikale leder stukket piben ind.

En regering over midten lød heller ikke som det mest sandsynlige udfald, den skarpe tone mellem de tre partiledere taget i betragtning. Som Søren Pape Poulsen pegede på, mener statsministeren, at De Konservatives 2030-plan er den største trussel mod velfærdsstaten "i vores tid".

Det ligner mest af alt et tema, hun vil bruge for at trække borgerlige vælgere ind over midten på samme måde, som Lars Løkke Rasmussen trak socialdemokratiske vælgere til Venstre i 2019 med sit forslag om en SV-regering. Spørgsmålet er, om det trods alt kommer til at klinge for hult, hvis Mette Frederiksen vil holde fast i idéen resten af valgkampen. ■

En regering over midten lød heller ikke som det mest sandsynlige udfald

Danmark side 3
Leder side 11

Højere priser får de brugte ting frem fra gemmerne

FOTO: LEIF TUXEN

▲ I GÅR VAR FLAGDAG FOR DANMARKS UDSENDTE, hvor Danmarks udsendte anerkendes for den indsats, de har ydet, og hvor de faldne mindes. Som en del af den officielle markering lagde Kronprinsparret

en krans ved Monumentet over Danmarks internationale indsats siden 1948 på Kastellet i København. – Foto: Ida Marie Odgaard/Ritzau Scanpix.

nyhedsprofilen | Nauja Bianco, direktør for Det Grønlandske Hus

Da Grønland blev moderne, blev grønlænderne socialt udsatte

En ud af 10 grønlændere i Danmark er socialt udsat. Nauja Bianco, direktør for Det Grønlandske Hus i Odense, er initiativtager til et socialpolitisk topmøde og mener, at konsekvenserne af kolonitiden stadig hænger fast

Juliane Sigurdsson

sigurdsson@k.dk

● **Nauja Bianco, én ud af 10 af de i alt 17.000 grønlændere, der er i Danmark, er socialt udsat. Det mener I giver anledning til at holde et socialpolitisk topmøde. Hvordan kan det være?**

Tiden, der følger efter den formelle kolonitid fra 1953 og frem, hvor man danser og moderniserer Grønland, har haft voldsomme konsekvenser for grønlænderne. De er blevet fremmedgjorte over for det liv, de har levet i generatio-ner. Det er også i den tid, vi ser alkoholismen blive et problem, selvmodstræ-teme accelerere og dysfunktionaliteten i familierne stige. Sådan nogle proble-mer går igen i mange generationer. Det er de traumer, vi gerne vil gøre op-mærksom på med det socialpolitiske topmøde.

● **Hvad karakteriserer de socialt udsatte grønlændere?**

FOTO: ANGU MOTZFELDT

Nauja Bianco

Født i 1976 i Grønland.

Direktør for Det Grønlandske Hus i Odense.

Initiativtager til dansk-grønlandsk socialpolitisk topmøde.

Cand.scient.pol. fra Århus Universitet. Bor i København med sine tre børn.

Jeg tror, vi alle sammen kender til alko-holmisbrugen, men de har også proble-mer med hashmisbrug og med ludo-mani. Derudover er mange af dem hjemløse. Det er dem, vi snakker om,

når vi snakker om de socialt udsatte grønlændere.

● **På hvilke områder er det sværest for grønlænderne at blive integreret?**

Sproget kan være en udfordring. Bare fordi man har dansk i skolen i Grøn-land, kan det være svært at begå sig i Danmark på dansk. Det komplicerer også det at gå til møder i kommunen, for vi kan ikke være sikre på, at den gyvne borger har forstået, hvad conse-kvensen af afgørelsen er. Det er også derfor, vi i Det Grønlandske Hus ofte er bisiddere.

● **Er antallet af udsatte grønlænde-re stigende eller faldende?**

Det ved vi ikke. Der mangler noget forskning og noget evidens på det her område. Men vi kan se nogle tendenser. Vi ser blandt andet et øget antal af unge hjemløse grønlændere i hovedstads-området. Og så ser vi også, at der er et øget brug af hårde stoffer blandt unge grønlændere.

● **Hvordan kan det være, at antallet af socialt udsatte grønlændere er så stort?**

Igenem moderniseringen af Grønland har det været danskerne, der har truffet beslutninger. Det har skabt en under-danighed blandt grønlænderne, som er meget autoritetsro. Jeg tror, at når man er den, der har været den overordnede, så er man ikke så opmærksom på, at der er nogle følelser, man skal tage alvor-ligt.

SPUR

Ma funk vat

Til alle tider menneske to sprog, bli sammen.

Det dommeligt sprok man-klassiker R. "Salvatore er il monasterium et beder til dominu er kun merda. At er ikke duml! Vo her æder man og og resten er kun I Amen. Ikke sanc Handlingen fr går på et italie kloster i 1327, og ke uden ringe konstaterer rom mens fortæller, Salvatores sprok en sær blanding latin og "alle an europæiske spro

Salvatores sprok sprok kan samm lignes med de bl dingsprog, n hører for eksemf bussen, når et dansk-tyrkske pi eller dansk-arabi drænge taler se men.

Men de tospro de taler netop i sjusket, pointe Peter Zeeberg, nioredaktør Det Danske Spr og Literaturselsk søgt, hvordan lat Danmark fra mit dag og skrevet om Sproghistorie san skiftet Skalk.

I Ribe førte bisk dagbog og skrev latin om, hvordan en bog til tryk/nit blev dagbogen f "Pik jeg saftisk snese hvilling sr biskoppen.

Efter reformati ken dansksprog ningssystemet v

Dagens ci

Du r'n ikke e

bare fordi de store trafik i

FORFATTER OG FILM LEFH OM AARHUS K AT RIVE AARHUS CV AARHUS STIFTS TIDEN

Dagens ni

Magnus, død cir hvor han grundl. St. Mang i Puses. Magnus. 105 per.

Dagen his

1620: Pilgrimme England n 1936: Benjamín H.A. 7%

Vejret

Vejret i Europa i dag

Vejret i verden i dag

Bangkok	32	tordenbyge
Barcelona	31	let skyet
Beijing	30	solligt
Buenos Aires	19	solligt
Hongkong	34	halvskyet
Istanbul	25	halvskyet
Jerusalem	28	solligt
Johannesburg	26	let skyet
Kairo	33	solligt
Kanariske øer	27	halvskyet
Kangerlussuaq	11	halvskyet
Lagos	29	letregnbyge
Los Angeles	32	solligt
Mexico City	23	tordenbyge
Miami	33	halvskyet
Nairobi	32	halvskyet
New Delhi	37	let skyet
New York	22	dyregt
Niuk	6	finregn
Oslo	19	solligt
Prutket	31	dyregt